

Spis treści

Od redaktorów	7
---------------------	---

I. Europejskość poza Europą

Tadeusz Budrewicz , Oko w oko z islamem. Europejska tożsamość turysty	15
Magdalena Sadlik , „Oglądam to, co jest najdroższe i najświętsze dla każdego chrześcijanina” – wędrówki do źródeł kultury europejskiej .	37
Katarzyna Lesicz-Stanisławska , Dygasiński w podróży do Brazylii .	49
Izabella Rusinowa , Isabella Bird i jej amerykańskie wojaże	61
Bogdan Mazan , „Opisać... niepodobna”. Z notat podróżnych arystokracji galicyjskiego o Chinach końca XIX wieku (Paweł Sapieha <i>Podróż na wschód Azji 1888–1889</i>)	75
Alicja Kulecka , Na Zachód i Wschód – w poszukiwaniu przyczyn demokracji i rozwoju oraz despotii i regresu (Alexis de Tocqueville i Astolphe de Custine)	101
Grzegorz P. Bąbiak , Polskie drogi od Sybiru po Paryż. Wygnańcze doświadczenia Zygmunta Mineyki	119
Małgorzata Karpińska , Pierwsza podróż Alexisa de Tocqueville’a do Algierii	137

II. Europejskość w Europie: centra i peryferie

Henryk Bałabuch , Komparatystyka podróżnicza Wincentego Lutosławskiego z perspektywy iberyjskiej	153
Beata K. Obsulewicz , Realne koszty tanich podróży. O Wincentym Lutosławskim i jego <i>Wrażeniach iberyjskich</i>	171
Ewa Ferens , W poszukiwaniu wzorca cywilizacyjnego. Ignacy Maciejowski i Kazimierz Chłędowski z wizytą w Anglii	193

Lena Magnone , Konopnicka w zimowej stolicy Europy	205
Dariusz Opaliński , „Dusza się tu i oddrętwia i młodnieje”. Wrażenia Polaków z podróży do kurortów europejskich w XIX wieku	227
Małgorzata Przeniosło , Wielopolskich z Chrobrza i Potockich z Chrząstowa podróże po świecie (okres międzywojenny)	241
Inesa Szulska , Europejskie peregrynacje Czesława Jankowskiego . . .	259
Ryszard Waksmund , Dziecko w podróży w świetle prozy wspomnieniowej (na wybranych przykładach)	275

III. Europejskość w Polsce

Przemysław Deles , Warszawa XIX wieku w opinii podróżników brytyjskich	293
Ewa Paczoska , Georg Brandes – „nasz człowiek” w Europie	305
Jadwiga Hoff , Podróż Wielkopolanina przez Galicję. <i>Cztery tygodnie w Galicji</i> Stanisława Karwowskiego	327
Stefan Ciara , Michał Marczak i jego kresowa peregrynacja, czyli jak Korpus Ochrony Pogranicza europeizował Kresy	341

IV. Europejskość w podróży literackiej

Wiesław Ratajczak , Podróż gorszego Europejczyka	357
Grażyna Legutko , Europejskie wędrówki młodopolskiego rewolucjonisty – przypadek Gustawa Daniłowskiego	367

V. Podróż Europejczyka: doświadczenie indywidualisty

Edward Kasperski , Apodemika Norwida	389
Urszula Kowalczyk , Europejczyk w podróży – <i>casus</i> Kazimierza Chłędowskiego	403
Monika Soja-Nicińska , Do źródeł	423
Łukasz Książyk , Ruch jest zbędny, czyli dziewiętnastowieczny Europejczyk w podróży imaginacyjnej	435
Dawid Maria Osiński , Dandyska w podróży po Europie. Diarystyczny zapis obecności Marii Baszkircew	445
Indeks osób	467
Indeks geograficzny	478

Autorzy i redaktorzy książki – historycy i literaturoznawcy – wybrali dwa główne zespoły tematów (spośród licznych możliwych sygnalizowanych przez tytuł).

Pierwszy wiąże się z samą podróżą, rozumianą i jako pokonywanie przestrzeni, i jako relacja z podróżowania, i jako temat literacki. Rozważamy zwłaszcza podróżowanie jako odzwierciedlenie funkcjonujących ówczesnie modeli poznawczych czy obyczajowych, a także poznawcze skutki, jakie wywierała podróż w indywidualnej i zbiorowej świadomości.

Drugi wiąże się z kategorią europejskości, poprzez którą zyskujemy wygodny dostęp do tej świadomości. Kategoria ta była atrakcyjna w modernistycznie nastawionych wiekach XIX i XX. Jest atrakcyjna także dla współczesnego czytelnika: odpowiada bowiem również dzisiejszemu wzrastającemu zainteresowaniu tożsamością i problemami Europy w jej zmieniającym się kształcie, a zarazem w jej postępującej integracji. Bierzemy więc pod uwagę zwłaszcza ówczesne doświadczanie europejskości, filozofię i formułę podróżowania Europejczyka po Europie i poza nią.